

ישראל עזרת

להודות גם על הדרך לישיעה

פרשתנו פותחת במצות בכורים. מענין המצוה - אדם יורד לשדהו ומוצא באילן פרי ראשון שבכר, גם אם הוא בסר ואפילו פגה, כורך עליו גמי - כסימן לזוהתו שזהו הפרי הראשון ואומר, "הרי אלו בכורים". ולאחר שמכשילים הפרות הראשונים הללו, מביאים לבית המקדש ונותנים לכהן. לחבוב המצוה לזאת הבאת הבכורים ברב רשם כמתאר במסכת בכורים (פ"ג א'). בעת הבאת הבכורים אומר הפסוקים מפרשתנו (כו-ה) "ארמי אבד אבי וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט ויהי שם לגוי גדול עצום ורב. וירעו אתנו המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבדה קשה. ונצעק אל ה' אלקי אבותינו וישמע ה' את קלנו וירא את ענינו ואת עמלנו ואת לחצנו. ויוציאנו ה' ממצרים ביד חזקה ובזרע נטויה ובמרא גדל ובאתות ובמפתים. ויבאנו אל המקום הזה ויתן לנו את הארץ הזאת ארץ זבת חלב ודבש. ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתתה לי ה'".

נשים לב שהתאור באמירת פסוקים אלו כוללים גם את המצבים הקשים שארעו לאבותינו וגם את הגאולה וההצלה מהם, שניהם מופיעים בהרחבה. ולהבין מדוע לא מספיק לתאר את השעבוד והקשי בקוים כלליים, הרי המטרה להזכיר את ההצלה ומה טעם לתת דגש והרחבה גם על ימי הקשי והשעבוד? עוד לשים לב בקשר שבינו עמלו של יעקב אבינו עליו השלום ושעבוד ישראל במצרים לבין הבאת הפרות הראשונים שבכרו בשדה. ועוד להבין מדוע התיחדה מצות הבכורים שקוראים עליה קריאה זו?

ונראה להסביר את הדברים ועוד מענין זה. ולשם כך נקדים לימי הסתיו ותחלת החורף - חדשים ארבים לפני שמתגלה הפרי הראשון.

החיים הטובים בצל המוות

בראשית החורף ירד איש משפיל לשדהו, חרש ורוע, התפלל וקנה ליבול מברך. כמה ימים לאחר עבודות הזריעה והחרישה, סערו הרוחות. האילנות השילו את עליהן. עננים שחורים פסו את השמים, גשמים הציפו את האדמה. חסר דעת שעקב אחר מעשיו של המשפיל כמה ימים קדם, פנה עתה למשפיל ובפנים קודרות ובצער טען כלפיו: לחנם חרשת את האדמה שכעת נעשתה בוצית וחסרת צורה... חבל על הזרעים והגרגרים - החמר הטוב שאבד בקרקע... לשוא קוית לטוב? ומה הועילה

תפלתך? כשפיל עמלך ירד לטמיון! המשפיל, בתגובה, שולח לעברו מבט מלא רחמים... וכאשר הסכל ממשיך בהכליו, מנסה המשפיל להסביר לו שמה שנראה כשומם וחסר חיים, אלו הם החיים עצמם. כי רק כלפי חוץ נראה הכל מת, אבל מתחת לפני השטח רוחשים חיים אמתיים. שם, בעמק האדמה, מתפתחים הזרעים ומקבלים את כל מה שדרוש להם ומכאן זה בבא היום יבקיעו את האדמה ויוציאו פרותיהם. ולכן המראה החיצוני הנראה קודר, לא רק שלא מביך אותו אלא כל ענין שחור שמרחף על אדמתו משמחת אותו והמטר שהופך את אדמת שדהו לבוץ מרנינה את לבו, וכל המראה המימש' הזה הוא מלא תקנה עבורו. נכון, הזרעים הטובים ששם באדמה פצת מרקיבים. אך כמובן שאינם נפסדים משום שזו תהליך ההנבטה הדרוש להם כדי לחיות מחדש, ואדרבה דוקא אלו שירקיבו היטב, יצמיחו את היבול המשבח ביותר. משום שתהליך ההבשלה חזק לעבור ברקבון. האם הדברים יתקבלו על לב הסכל? תלוי ברמתו השכלית ושכלו תלוי בעד כמה הוא מוכן לחשב לעמקם של הדברים ולא לשפוט לפי מראה העין...

הוכוח בין המשפיל לסכל עשויה להמשך גם בסוף החורף, כאשר ירדו שניהם לשדה ויגלו נביטה של פרי ראשון בעץ התאנה ומבין עלי הגפן מבחינים בנצנים ראשונים של אשכול ענבים. המשפיל ינסה להסביר לסכל שתחלת צמיחתם של הפרות החלה עוד בתקופת החורף. ושוב, יתכן שהסכל יעמוד על דעתו שאין קשר בין הדברים. אז היה חשוף ועתה אור...

[ודרך אגב, "האדם עץ השדה" - יתבונן בעצמו, עד כמה הוא מהמשפילים או מהסכלים? האם בוחר לשפוט את המצבים בחיו על פי מראה שטחי של העין, או שגם מפעיל את עיני השכל, ובודק את המצב בהמשך למעשיו בעבר או פהכנה לעתיד...] בדומה לתהליך ההבשלה שנוצר הורע לעבור עד להיותו עץ מניב פרות, עברו ישראל עד להיותם בחירי השם. מביא הבכורים מזכיר את ימיו של יעקב אבינו עליו השלום בבית לכן הארמי. ועל דרך האמור נראה לכאר, כי בדומה לבכורים שפחלק מצמיחתם נאלצו לעבור חרף קשה במעמקי האדמה, כך גם יעקב אבינו, כחלק עקרי בבנית עם ישראל נאלץ לעבוד בביתו הטמא של לכן - המכשף הגדול ביותר בעולם, כאשר לכן פועל נגד יעקב בכחות טמאה נוראים (עין זהר הקדוש בפרשת ויצא קסד

מחפשי הקדוש

"זרע שמשון"

לרבי שמשון חיים נחמני זיע"א
"פתח ח' לך את אוצרו הטוב את השמים לתת מטר ארצה בעתו ולברך את כל מעשה ידו". ואמרו ז"ל במדרש ובגמ' מאי ולברך וכו' שאפילו פרוטה שבכיס מתברכת בו. קשה, מה קשר וענין 'מטר ארצה' עם פרוטה שבכיס, אם כמזו שפרשו המפרשים שאם יתן מטר בעתו תהיה התבואה בזול וזכה תבא הפרכה על הפרוטה שבכיס, קשה, דלשתק קרא מיניה שנראה כאלו הם ב' ברכות ואינה אלא אחת. ויזכר שפיר במאי דאמר' בכתרא פ"ה (צא ע"ב) אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן, לא שנו אלא מעות בזול ופרות ביקר, אבל מעות ביקר אפי' עמדו ארבע סאין בסלע יוצאין מהארץ לחו"ל, ע"כ. וא"כ אף אם תקב"ה היה נותן המטר בעתו והתבואה תהיה בזול זו אינה ברכה גמורה שאפשר שהמעות יהיו ביקר ואמר רבי יוחנן, נהירא בד הוו קיימין ד' סאין בסלע והיו נפישו נפיהו כפן בטבריא מודלית איסר, ומש"ה קאמר 'ולברך את כל מעשה ידו' הינו הפרוטה שבכיס שהמעות יהיו בזול.

ע"ב) ימים אלו שלכאורה נראים כמצבים קשים ביותר, כנפילה לחיק המוות, בנו את החיים עצמם, שם נולדו השבטים הקדושים שמהם נבנה כל עם ישראל. שם ובצעם רעית הצאן חקן יעקב אבינו תקוננים עצמים שאין למעלה מהם, כמובא בספר הלשם (ח"ב הבאורים דף ב ע"ב, מדבריו הבאנו בעבר בפרשת ויצא) על פי הזוהר הקדוש (פרשת תצוה קפד ע"א).

וכן הדבר בהרחבה שנתנה לתקופת השעבוד והענוי במצרים, משום שזו מרקה את נפשות בני ישראל פהכנה לקבלת התורה. להביאם למצב של עם נבחר, ולמעלות הנשגבות על פני כל אמה ולשון כפי שמובא בהמשך פרשתנו. [ועין במסכת שבת (פח ע"ב) שמהטעונים שהביא משה רבינו עליו השלום לכהן שישאל זכאים לקבל את התורה יותר מהמלאכים, משום שירדו למצרים והשתעבדו לפרעה, ועוד פהנה טעונים מהם כרוכים בקש"י החיים בצל האמות, וכל זה הביא את ישראל לזכות לתורה הקדושה ולהיותם בחירי הבריא. ועוד עין בפירוש האלשיך הקדוש בפרשת לך לך (בראשית טו, יג) שלא היה שך לקבל תורה כל עוד לא פסקה מישאל להמת הנחש בחטא עץ הדעת, ותלאת זהמה זו היתה חזקה שאפילו אלף דור לא היה יכול להפסיקה, ורק שעבוד מצרים התיכה זהמה זו וזה הביא לטהרת המשלמת של ישראל במעמד הר סיני וקנו מעלה גדולה ורינוח עצום, עד שבמספר ימים, מאז יציאת מצרים ועד

מתן תורה, הוסרה הזיקה ונטהרו ישראל לגמרי. עין בדרך בהרחבה וכן בפרושו לפרשת שמות.] על דרך זה נראה לומר שלכן נתיחדה מצות הפכורים שעליה אנחנו מזכירים את עברנו, לקשי ולצער, לטוב ולרע שהתברר פהכנה לטוב. כי כדרך צמיחת הפרי שבכר, כך צמיחתם של ישראל. והזכרנו לעיל שבמפגש הראשון עם הפרי שבכר, כורך עלי סימן, להבדילו משאר הפרות שיצמחו אחר כך. וחו"ז מ'כנים סימן זה "גמ"י" – "קושרו בגמ"י", ומסבירים בספרי חסידות (עין בעל שם טוב על התורה בפרשתנו אות א) שגמ"י ראשי תיבות: "גדולים מעשי ה'". ועל דרך האמור נראה להסביר, שפרי בכורים זה מהנה חזוק לאמונה שגם מצבים שכלפי חוץ נראים חסרים וחסוכים, הם בעצם הכנה לרוח ולאור. מעשי של השם יתברך גדולים מהכנת האדם השופט את הדברים לפי מראה העינים בהנה.

הראשונים לבחירה

התאר "בכור" נתן לפרי הראשון משום חביבותו, כאשר לאחר חדשים ארפים במהלכם העץ היה מערטל מפורותיו, הופעת הפרי הראשון משמחת את האדם כאשר בו רואה ברכה בעמלו. ועל דרך זה נראה לומר שלכן גם ישראל נקראו בכור (שמות ד, כב) – "כה אמר ה', בני בכרי ישראל", כי מאז ברא השם יתברך את האדם לא היה מי שיפרסם את שמו ברבים ויכניס עצמו לסכנה בעבור זה, עד לאבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב עליהם השלום שעשו זאת. ומאז הכיר אברהם אבינו בבוא יתברך שמו היה הולך וקורא בכל מקום בשם השם אל עולם, מבלי שיפגע לסכנה שבקריאה זו, מצב שהביאו לעמות עם מלכים שראו בעצמם אלילים שרדפו אותו ובקשו את חייו, ודרך זה הנחיל גם לבנו יצחק אבינו והוא לבנו יעקב אבינו. ובבניו השבטים הקדושים בחר הקב"ה להיות לו לעם סגולה, משום שהם הוכיחו ברכה בתכלית הבריאה. יתרון נוסף לבכור (על פי "משך חכמה") שכשם שהבן הבכור מעלה את האיש והאשה הנשואים למדרגת הורים – אב ואם, כך עם ישראל שהיו הראשונים להמליך את השם יתברך בעולם ולתת לו את התאר מלך עולם. וקשר מיחד זה שיש לנו עם השם יתברך בא לבטוי בהמשך פרשתנו – "את ה' האמרף היום להיות לה לאלקים וללכת בדרךיו ולשמר חקיו

ומצותיו ומשפטיו ולשמע בקלו. וה' האמירך היום להיות לו לעם סגלה כאשר דבר לך ולשמר כל מצותיו" (כו, יז-יח) ועל היותנו עם מרום ומיחד ונבחר מכל העמים – "ולתתך עליון על כל הגוים אשר עשה לתהלה ולשם ולתפארת ולהיתך עם קדש לה' אלקיך כאשר דבר" (כו, יט) וכן... הסכת ושמע ישראל, היום הנה נהיית לעם לה' אלקיך" (כו, ט).

דבורים אלו מפרסמים בין כל האמות שרבים ראו בתנ"ך ספר קדוש ומחייב, שהתקוממו על היחס המפלה בינם לבין ישראל. והמענה נתן גם הוא מספר הספרים (פלשונם) המתאר את התהליך שהביא את ישראל לזה. את פעלתם של אבותינו הקדושים לפרסם את שם השם בעולם, את בניהם משתעבדים במצרים לקיום הנבואה של (בראשית טו, יג) "ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדו וענו אתם ארבע מאות שנה". כך שהקשר האמין הנה, הבחירה בהם להיות לעם סגולה ועם קרובו של השם יתברך, נרפשה בעמל רב ובסבל גדול כדי לקדש את שמו יתברך בעולם. ולכן הם נבחרו ולא אחרים.

לשוא יטענו הגויים שגם הם סבלו וכל אמה עברה דרך חתחתים, אפילו יותר מעם ישראל, כי לא מבעיא שהסבל והקשי של האמות היה ענין פנימי לעצמם, לקבל עצמאות ומדינה, מה שאין כן ישראל שסבלו למען השם יתברך, אלא אפילו אותם אמות שבסבלם היה מערב גם אמונת השם, כל מסירותם היתה מכח האמונה שהפיצו ישראל בעולם. ומה גם שלאחר שנבחרו ישראל, כבר אין מקום לבחירה נוספת. גם אמות יכולים להקרא בנים (עין חזקוני, רבי יוסף בכור שור מהר"ל ועוד מפרשים שמות שם), אך לא בכורים ולא מבחרים, כי בכור ונבחר יש רק אחד. דרך משל לנשואין, שלאחר שבחר אדם אשה ונשאו שניהם, כל אשה אחרת, גם הטובה ביותר והמצלחת מאשתו, תחשב לזרה לו. וכן הוא בבחירת ישראל, שהם פרעיה לכביכול ית"ש, כמבאר ב"תמך דבורה" (פרק א) בבאור המדה "לשארית נחלתו" (מ"ג מדות, עין שם) שהקדוש ברוך הוא רואה בישראל "קרובי שאר בשר יש לי עמכם שהם בת זוג להקדוש ברוך הוא וקורא לה בתי, אחותי, אמי. כדפרשו ז"ל וכתוב ישראל עם קרובו ממש קרבה יש לו עמכם ובניו הם. והינו לשארית נחלתו לשון שאר בשר וסוף סוף הם נחלתו" וכו' עין שם.

התמורה לסגולה

כך שהסבל והקשי שעברנו הוא חלק בלתי נפרד מהישועה. ובפרט שהתשלום הוא מועט ביותר ביחס לתמורה העצומה של קרבת אלוקים איתנה ונצחית, שגם אם יבאו אמות אחרות ויגלו נכונות לסבל פי כמה וכמה ממה שעברו ישראל, לא יועיל להם, כיון שלאחר הבחירה, נעשה חבור שלא נתן לנתוק, כנזכר. ומים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה. [וככלל, הערנו לעיל שהסבל שסבלו ישראל נועד כדי לנקותם מזהמת הנפש. ונראה ללמוד מזה שלא הסבל הוא העקר אלא הנקיין מהזהמא. וכיון שישראל נטהרו והתנקו, לא שיק שאמות אחרות יסבלו כדי להחליף את ישראל. מה גם שהמת הנחש היתה חזקה שבכח אנוש גם אלף שנה לא היו מספיקים להסירה, כנזכר באלשיך, והשעבוד במצרים היתה הזדמנות נדירה להטהר לחלוטין מזהמה זו בפרק זמן קצר. ולכן בבאנו לשבח את השם יתברך על הישועה, חייבים אנו להזכיר גם את התשלום, הקל יחסית, למתנה הגדולה.

ולעיתים לבוא התבחר הדבר לאמות בבחירות שאין למעלה ממנה, כאשר זריח השם יתברך את אורו בעולם, וידעו כל בשר כי הבחירה שבחר השם יתברך בנו היא הבחירה אמיתית, וכמובא בהרחבה בהפסרת השבוע (ישעיהו ס) "והלכו גוים לאורך ומלכים לנגה ורחק... ובנו בני נכר חמתיה ומלכיהם ישרתונה כי בקצפי הכפיתיה וברצוני רחמתיה" ... כי הגוי והממלכה אשר לא יעבדוך יאבדו, והגוים חרב יחרבו... והלכו אליך שחוח בני מעניה והשתחוו על כפות רגליך כל מנאציקך וקראו לך עיר ה' ציון קדוש ישראל. תחת היותך עזובה ושנואה ואין עובר ושמתיה לגאון עולם משוש דור ודור" ועוד כהנה וכהנה – ראו שם בהרחבה.

ויהי רצון מלפני השם יתברך שישוב וירחמנו ויגאלנו גאלת עולם, ויראנו בשובו לציון ברחמים במהרה דידן, ונשפיל ונבין שכל מעשיו עמנו לטובתנו ויפקדנו בדבר ישועה ורחמים, שנזכה לעשות את רצונו כרצונו כל ימי חיינו, וישלח רפואה שלמה לכל חולי עמו ישראל ובכללם לשושנה בת טובה לאורך ימים ושנות חיים דשנים ורעננים, לגאלה קרובה בביאת משיח צדקנו, שבע שמחות וכל טוב סלה.

משיחות המגידים לשליטיא

הגיש משה אליהו ש. (טל' 050.4125671)

שבת שלום ומברך

סגולה

סגולות לעם סגולה • יאעזוב לעם נאע צד

סגולה נפלאה לקרוע גזר דין

"אמר רבי יהושע בן לוי: כל העונה אָמון, יהא שמייה רבא מברך בכל כהו, קורעים לו גזר דינו של שבועים שנה". (שבת קיט ע"ב, תקנין הוהר ד ע"ב). שייבין בו היטב, ויענה בקול רם. (עין שלחן ערוך סימן נו ס"א, קבר ומשנה ברוך ס"ק מו. ד שער) ורבינו ח' שומר אמונים" היה אומר: מתפלא אני, בני אדם סובלים יסורים ומבקשים כל מיני תהבולות לתפטר מהם, והלא יש לנו פאן ביהו"ל עצה קלה שתוצאותיה מברכות בהבטחה של קריעת גזר דין של שבועים שנה מרעה לטובה, אם כן איזו טפשות זו שלא ליקח ולקפץ אחר עצה זו. (נעתק מספר "די פאמונה" חלק ג). וידועים דברי ה' הפני חיים" ויע"א (הולא כה אלה) בספרו "אהבת חסד" (ח"ב פרק ה' בהנהגה ד"ח זוכה) שתפגלות תפועילות ביותר הם קיום עצת חז"ל.

צלקות בידי אדם

כאשר בגוף נוצר פצע, יצר הבורא ית"ש שמליארי תאים ישתתפו לרפא את הפצע ולהחזיר את המצב לקדמותו, כגון, ביצור תאי עור חדשים. לפעמים מתאחה האזור לגמרי עד מבלי הכר, ולפעמים נותרת צלקת במקום, עדות לאדם על מעשי הבורא ית"ש שהוא מחן והוא רפא. לרוב, קיומם של הצלקות באים בגלל התערבות האדם ברפוי הפצע. פצע שמתרפא לבד כמעט לא מותר צלקות. ואין פאן המליצה שלא לטפל בפצעים על ידי רפא ממחה, כשהמצב מחייב לפעל כן, שכן גם זה רצון הבורא ית"ש שנתן לרופא רשות לרפא, בדברינו באנו להודיש רק את העבודה, שכאשר הפצע בא מהבורא ית"ש ללא התערבות האדם וכך גם רפואתו, אזי הרפואה שלמה, שלא כבמצב של התערבות גורם אחר, שאז נותר רשם מהפציעה.]